

DOI: 10.53068/10.53068/25792997-2021.2.4-124

**ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՐԺԵՔԱՅԻՆ-ՆՈՐՄԱՏԻՎ
ԲԱՂԱԴՐԻՉԻ ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Փ.գ.թ., ասիստենտ Ն.Ա.Ալավերդյան

Երևանի պետական համալսարան, Երևան, Հայաստան

E.mail: nalaverdyan@ysu.am

Առանցքային բառեր: Անկանխատեսելիություն, անորոշություն, մշակութային ավանդույթներ, երկփեղկված աշխարհայացք, սոցիալական դիրքորոշումներ, արժեքների համակարգ, մշակութային թերարժեքություն, արդիականացում:

Հետազոտության արդիականություն: Քաղաքակրթական զարգացումների ներկա փուլում, երբ առաջընթացի և սոցիալական փոխակերպումների տեմպերը խիստ բարձր են, անկայունությունն ու նորարարությունը դարձել են հասարակական կյանքի բնութագրական հատկանիշներ: Սոցիալական այս նոր իրավիճակում հայտնված հասարակությունը կանգնած է կտրուկ փոփոխությունների առջև, որոնք իրենց հետքերում են ոչ միայն հասարակության վերակառուցման, նոր սոցիալական ինստիտուտների ներմուծման և գործառության անհրաժեշտություն, այլև հասարակության մշակութային, սոցիալ-հոգեբանական հենքի, ինչպես նաև սպորտի զարգացման քաղաքականության փոփոխություն, երբ յուրաքանչյուրը պետք է առաջնորդվի որոշակի ուղենիշերով և նպատակներով,

մասնավորապես՝ առողջապարելակերպի խթանման, հասարակության առողջության ապահովման, ռազմակիրառական, ճանաչելիության աստիճանի բարձրացման համարժեք փոփոխություններով:

Տեխնոժին քաղաքակրթության հիմքում ընկած նորարարության արագությունը, 21-րդ դարում հասցնում է արհեստական միջավայրի նորացման, որը հակասական հարաբերություններ է ստեղծում մարդու կեցության և հասարակության գոյության հավասարապես կարևոր կողմին՝ կայունությանը: Մարդն ակամա հոգևոր աշխարհ է տեղափոխում իրերի, առարկաների նկատմամբ իր վերաբերմունքը:

Հետազոտության նպատակը և խնդիրները: Հետազոտության նպատակն է ժամանակակից հասարակության արժեքային-նորմատիվ բաղադրիչների սոցիալ-փիլիսոփայական վերլուծությունը, դրանց շարժառիթների և մեխանիզմների ձևավորման հիմնախնդիրները, որոնց օգնությամբ իրականացվում է

սոցիալական համակարգերի անխափան գործառույթունը:

Քսանմեկերորդ դարի սկիզբն աչքի է ընկնում հասարակության սոցիալական և հոգևոր կյանքի բարդ տեղաշարժերով, որոնք հանգեցնում են մարդկային կեցության վերափոխման՝ նոր տեխնոլոգիաների, մարդկանց միջև համագործակցության նոր ձևերի, նոր արժեքային նորմատիվ բաղադրիչների վերափոխման: Հասարակությունը մտնում է գործառույթյան մի գոտի, որտեղ **անկանխատեսելիությունը** և դրանով պայմանավորված վարքի **անորոշությունը** դառնում է գոյության մշտական ձև, ինչի արդյունքում կյանքի և կենսագործունեության յուրաքանչյուր կողմը վերածվում է խնդրի: Ձևավորվում են սոցիալական նոր ինստիտուտներ և միջանձնային նոր հարաբերություններ: Հին ու նոր իրողությունների համատեղման այս դժվարին գործընթացը նախադրյալ է ստեղծում **երկփեղկված աշխարհայացքի** և երկակի **սոցիալական դիրքորոշումների** ձևավորման համար: Դժվար չէ նկատել, որ սոցիալականությանն առնչվող փոխակերպումները հիմնականում առնչվում են մարդկային համակեցության գոյության, վերարտադրության ու գործառույթյան հիմունքներին, ինչը նշանակում է, որ սոցիալականության նոր պայմաններն այս կամ այն չափով անդրադառնում են նաև մարդկային հարաբերությունների

բնույթի ու բովանդակության վրա: Հասարակության մեջ մի կողմից ձևավորվում են միասնական տնտեսական, քաղաքական ու մշակութային համակարգեր, իսկ մյուս կողմից հարաբերականորեն անկախ սոցիալական համակարգեր:

Քանի որ քաղաքակրթության հիմքում ընկած են մարդու կենսական պահանջմունքները, ապա դրանք խթանում են մարդու կյանքի առավել ակտիվացմանը: Հայտնի է, որ սպորտը բացի ֆիզիկական առողջության և ակտիվության ապահովումից նպաստում է նաև հոգեբանական և սոցիալական ես-ի ձևավորմանը: Սպորտը դաստիարակում է կյանքի հմտություններ՝ նախաձեռնողականություն, խոչընդոտների հաղթահարման ունակություն, ոչ ստանդարտ իրավիճակներում արդյունավետ որոշումների ընդունման ունակություններ: Կենսագործունեության այս ձևն ապահովում է ինչպես անհատի, այնպես էլ հասարակության վերարտադրությունը: «Մարդը գնահատվում է ըստ սոցիալապես օգտակար առարկաներ ստեղծելու, բազմացնելու և բարելավելու իր ընդունակության: Այսպիսով՝ արտադրողականությամբ է որոշվում բնությանը տիրելու և այն վերափոխելու աստիճանը, չկարգավորվող բնական միջավայրի առաջադիմական փոխարինումը կարգավորվող տեխնիկական շրջապատով» [6]:

Ժամանակակից հասարակությունը դառնում է բազմակարծիքային ու այլընտրանքային, և ստեղծվում է այնպիսի բարոյահոգեբանական մթնոլորտ, երբ մարդը ոչ միայն չի զգում **մշակութային թերաժեքություն**, այլև դառնում է նոր կացութաձևին ու ապրելակերպին առավել հարմարվող էակ: Մարդը ոչ թե սոցիալական պատկանելիություն է մատնանշում, այլև բնութագրում է որոշակի աշխարհըմբռնում, մտածողության ձև ու կենսաոճ: Իհարկե, այս ամենը հասարակության համար ծառայում է որպես գործառույթան ու վերարտադրության նախադրյալ, քանի որ կյանքի դինամիզմը, ինտեգրացման միտումների ուժեղացումը, հեռահաղորդակցական կապերի տարածումը կյանքը դարձնում են ավելի հարմարավետ, միակերպ ու մատչելի: Սակայն, ժամանակակից հասարակության մեջ հայտնվում են մարդկային հոծ զանգվածներ, որոնք չեն հաղորդակցվում ավանդական մշակույթի հետ:

Ցանկացած հասարակություն, որոշակի պատմական շրջափուլին համապատասխան, կրում է **արդիականության** ազդեցությունը: Եթե դադարում է գոյություն ունենալ «մարդկային գործունեության ընդհանուր հայեցակարգը» կարգավորող իրականության կառուցվածքը, ապա որպես ժամանակակից հասարակության գլխավոր սկզբունք կարող է հանդես գալ «բացարձակ ինքնուրույ-

նությունը», որը հետագայում կարող է դառնալ «բոլորի դեմ անողոք պատերազմի» պատճառ: Մշտապես առկա այս սպառնալիքը կարող է չեզոքացվել կարգը ձևավորող և պահպանող տարբեր (ինստիտուցիոնալ, հոգևոր և այլն) միջոցներով: Որոշակի ժամանակահատվածում տնտեսական, քաղաքական, մշակութային փոփոխությունները համապատասխան փոփոխություններ են առաջացնում նաև մարդկանց գիտակցության մեջ: Պատմամշակութային, սոցիալ-տնտեսական ներկայիս կարգավիճակը, սպորտի և ֆիզիկական ակտիվության խթանման և զարգացման քաղաքականությունը պետք է կառուցվեն մի շարք հիմնախնդիրների շուրջ՝ առաջին հերթին ազգի առողջության ապահովման, ռազմակիրառական նշանակության և, իհարկե, սպորտում բարձր նվաճումների ճանաչելիության բարձրացման:

Արդի քաղաքակրթությունը ստեղծեց կրթական նոր համակարգ, որը թեև մասսաներին սովորեցնում է նոր տեխնիկայից օգտվելու հիմունքները, բայց լինելով մատչելի ու մասսայական, չի կարողանում զբաղվել դաստիարակչական հարցերով և չի կարողանում մասսաներին փոխանցել պատմական մեծ խնդիրների, մշակույթի, սպորտի ու բարոյականության իմաստն ու բովանդակությունը: Այդ իսկ պատճառով անհրաժեշտ է շեշտադրել սպորտի զարգացման

քաղաքականության առանձնահատկությունները, մշակել սպորտի և առողջ սպորտակերպի խթանման և զարգացման ռազմավարական ծրագիր:

Մի կողմից տեխնիկան՝ որպես ժամանակակից զարգացած հասարակությունում մարդու շրջակա միջավայրի անբաժանելի մաս, ընդլայնում է նրա հնարավորություններն արտադրության գործընթացում, իսկ մյուս կողմից՝ մարդը դառնում է տեխնիկական համակարգերի սպառման արդյունք, որոնց սպասարկման համար նա ծախսում է իր կարողությունները: Նույնիսկ, եթե ուշադրություն չդարձնենք հաղորդակցական ցանցերին և մարդու վարքի և վիճակի դեկավարման համար ռեալ գոյություն ունեցող հատուկ տեխնիկական համակարգերին, այնուամենայնիվ, ակնհայտ է տեխնիկայի՝ մարդու մշակույթի վրա ազդեցության փաստը, նրա մտածելակերպի և աշխարհի գեղարվեստական-գեղագիտական ընկալումը և, հետևաբար, ավանդական մշակութային գործընթացների փոփոխության վրա նրա ազդեցությունը:

Հետազոտության մեթոդները և կազմակերպումը: Հետազոտական մեթոդները գրական աղբյուրների ուսումնասիրումն է և համեմատական վերլուծությունները, ինչպես նաև դրանցից բխող ընդհանրացումները:

Հասարակության մեջ բոլոր նշանակալի փոխկերպումների առանձնահատ-

կությունն այն է, որ դրանք ընթանում են ցավոտ, սոցիալ-հոգեբանական լարված մթնոլորտում: Երբևէ, որևէ արդիականացում միանգամայն հարթ ու սահուն չի ընթացել: «Ժամանակակից աշխարհում ժողովուրդների, երկրների, ամբողջ մարդկության կյանքում կատարված փոփոխությունների բնույթն անհնարին է ըմբռնել, առանց անդրադառնալու ժամանակակից աշխարհին բնորոշ «ավանդական-ազատական գերքաղաքակրթություն» երկակի հակադրությանը: Բոլոր կարևորագույն գործընթացները պետք է իմաստավորվեն այս հակադրության տեսանկյունից» [3]:

Ավանդականից՝ ժամանակակից հասարակության անցման ժամանակ պրակտիկորեն փոխվում են կենսական բոլոր պատկերացումները, առաջնահերթությունների համակարգը, ռացիոնալության տիպը, **անձի հոգեկերտվածքը** և այլն: «Ակնհայտ դարձավ, որ զլոբավ մասշտաբով տարածվում են զարգացած երկրներում ձևավորված և նրանց աշխարհաքաղաքական առաջատար դիրքը պայմանավորող որոշակի սոցիոմշակութային միտումներ, որոնք դրսևորվում են հասարակության սոցիալական կազմակերպման բոլոր մակարդակներում: Սոցիոմշակութային այդ համընդհանուր միտումներն ընդունված է անվանել **արդիականացում** (մոդեռնացում)» [1]:

Ի դեպ, այդ գործընթացները վերաբերում են նաև **արժեքների համակարգի**, արժեքային-նորմատիվ բաղադրիչի վերափոխման, վարքի մոդելների, անգամ անձի մարդածին (անտրոպոգեն) բնութագրերի փոփոխությանը: Ցանկացած **սոցիոմշակույթ** բաղկացած է պահպանողական և ստեղծագործական (կրեատիվ) բաղադրիչներից, որոնցից կրեատիվ բաղադրիչը պայմանավորում է մշակույթի նորամուծությունները գեներացնելու, ըստ էության՝ դրանց վերարտադրումը կազմակերպելու կարողությունը:

Նորարարությունը մարդկային գործունեության առանձնահատուկ տեսակն արտացոլող երևույթ է, որն ուղղված է գործունեության ավանդական ձևերի ձևափոխմանը և նորերի արարմանը, որոնք պետք է նոր ուղղությամբ կարգավորեն և ուղղորդեն սուբյեկտի գործունեությունը: Նորարարական գործունեության արդյունքն ավանդականի կատարելագործումն է կամ նախկինում երբևէ չօգտագործված ծրագրերի կիրառումը: Նորարարության գլխավոր հատկանիշը գործունեության ձևավորված կարծրատիպային ծրագրերի հաղթահարման և անհատական կամ կոլեկտիվ ստեղծագործության միջոցով մշակույթային ինքնատիպ արժեքների և ձևերի ստեղծումն է: Այստեղ անհրաժեշտ է նշել սպորտի և առողջ ապրելակերպի զար-

գացման ճանապարհային քարտեզը, որը պետք է ներառի կառավարչական խորքային փոփոխություններ, որոնք ուղղված կլինեն ինչպես բարձր նվաճումների, այնպես էլ զանգվածային սպորտի զարգացմանը: Այդ իսկ պատճառով ուշադրության է արժանի նախ և առաջ մեր աշխարհագրական դիրքի, տնտեսական և սոցիալ-տնտեսական, ինչպես նաև քաղաքական անկայուն վիճակը: Ուստի, այն պետք է ուղղված լինի ռազմակիրառական խնդիրների լուծմանը:

Մշակութային ավանդույթների և սոցիոմշակութային գործոնների հետազոտությունը հնարավորություն է ընձեռում նորամուծությունների և նորարարության առնչությամբ կատարել որոշ նախնական եզրակացություններ:

Կուտակվում են տարատեսակ հակասություններ, որոնք «հղի են այնպիսի սոցիալ-քաղաքական լարվածությամբ և օտարվածության դրսևորումներով, որ կարող են ներքուստ պայթեցնել իրադրությունը և զարգացումը մի քանի տասնամյակ հետ շարտել» [1]: Դա պայմանավորված է անցյալի մասին տեղեկատվության չընդհատվող կուտակմամբ: Պատմական շատ շրջափուլերի ընթացքում պահպանվում և վերարտադրվում են միայն այն կարծրատիպերը, որոնք համապատասխանում են ժամանակակից կյանքի պայմաններին: Հայ հասարակության օրինակով, սոցիոլոգ Գ.Պողոսյանը

նշում է. ««արդիականացման հետընթացը»՝ տնտեսության որոշ ոլորտների ապարդյունաբերականացումը և արխայիկացումը, **սոցիալական բևեռացումն** ու սոցիալական կառուցվածքի որակական վատթարացումը, բնակչության ծայրաստիճան աղքատացումը, աճող արտագաղթը և սոցիալ-մարզինալ շերտերի ավելացումը, հետխորհրդային զարգացումներին բնորոշ և օրինաչափ փուլ են: Արդիականացման դասական արևմտյան մոդելների կիրառումը հետխորհրդային հասարակություններում անխուսափելիորեն հանգեցրեց դրանց սոցիալական կառուցաքանդմանը, քանի որ մեզանում չմշակվեցին սեփական **էթնոմշակութային մոդելներ**» [2]:

Ստացվում է այնպես, որ վարքային նորամուծությունների ընտրասերմամբ իրականացվում է **ավանդույթների արդիականացումը**: «Իրավիճակը հարուցում է մարդու սոցիալական դիրքորոշումների անորոշություն, նրա դրության երկակիության, որը մի կողմից, կարող է կյանքի կոչել կարոտախտ՝ ձգտումներ, իղձեր և դրանք իրականացնելու անհնարինություն, իսկ մյուս կողմից՝ չհիմնավորված, գերաճած սպասումներ, որոնք հակասում են մարդկանց ռեալ հնարավորություններին և ռեալ իրադրությանը» [1]:

Արդիականացումը կարելի է դիտարկել որպես ներքին և արտաքին գոր-

ծոններով պայմանավորված փոխակերպումների ամբողջություն: Բազմաթիվ երկրների ինտելեկտուալ և քաղաքական ընտրանին, որն օժտված է տեղեկացվածության բարձր մակարդակով, կողմնորոշվելով դեպի մոդեռնը, ջանում է հասարակության զարգացումն ուղղորդել նոր, ավելի բարձր մակարդակի: Արդիականացումը, այսպիսով, ինքնառաջադիմող գործընթաց չէ, մեծ մասամբ զարգացած երկրների նվաճումները սեփական երկիր տեղափոխելու փորձ է: Բացի այդ, **արդիականացման հարացույցը** որոշվում է մրցակցությամբ, նրա ներուժով, հետևաբար արդիականացման առարկան ոչ միայն զարգացման մոդելներ են, այլև արժեքային կողմնորոշումները:

Արդիականության կարևոր սկզբունքներից մեկն էլ ազդեցության ոլորտների ընդլայնման ձգտումն է, ինչը դիտարկվում է որպես համաշխարհայնացում, որի ժամանակակից միտումները ոչ այլ ինչ են, եթե ոչ արդիականացման պատմական որոշակի փուլ, երբ փոփոխությունների վեկտորային ամբողջական հոսքն ուղղված է տվյալ քաղաքակրթության արժեքների և ինստիտուտների վրա հիմնված փոխկապակցված և փոխլրացնող աշխարհի ստեղծմանը: Հաշվի առնելով արդի հաղորդակցային և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ընձեռած հնարավորու-

յունները, կարելի է ասել, որ ձևավորվում է միասնական տեղեկատվական տարածություն, որն իր հերթին հանգեցնում է **միօրինակ աշխարհընկալման**՝ քաղաքակրթությունը գնալով ձեռք է բերում էլ ավելի մեծ ներքին միատեսակություն: Պետք է նկատել, սակայն, որ «ամեն մի հասարակություն և սոցիալական խումբ նախ և առաջ համամարդկային փորձից փոխառնում է միայն կյանքի այն ձևերը, որոնք ընկալելի են տվյալ սոցիալ-քաղաքական, տնտեսական և մշակութային հնարավորությունների շրջանակներում: Երկրորդ, համաշխարհայնացման հակազդեցությունը հասարակությունների սեփական նույնականության պահպանման բնագոյային ձգտումն է, որը հատկապես ավելի վառ է դրսևորվում մշակութային ոլորտում, կրոնում, ազգային գիտակցության մեջ: Երրորդ, քաղաքակրթությունների և հասարակությունների շարքը, գտնվելով զարգացման նախաարդյունաբերական փուլում, դեռ թույլ է ընդգրկվում փոխհարաբերությունների կապերում և համակարգերում» [4]:

Այսօր շուկաներն ամեն ինչ վերածում են ապրանքի և մարդկային հարաբերությունները փոխարինում զուտ շահերով: Եթե ավանդական հասարակության մեջ շեշտը դրվում է գործելու եղանակի, միջոցների, ռեսուրսների վրա, որտեղ առաջնորդվում են բոլորի նման ապրելու և բոլորից չտարբերվելու

սկզբունքով, ապա ժամանակակից հասարակության մեջ շեշտը դրվում է գործունեության նպատակի արդյունքների վրա, կարևորվում է գործարարության սկզբունքը: Ազատ մարդու գործունեությունը և նպատակի վերջնարդյունքը որոշվում են շուկայում ունեցած նրա հաջողությամբ կամ անհաջողությամբ: Այդ պատճառով էլ հիմնական սկզբունքը դառնում է առաջարկն ու պահանջարկը:

Հետազոտության արդյունքների վերլուծություն:

Ուսումնասիրությունը ցույց տվեց, որ ժամանակակից հասարակությունը ավանդական հասարակության բազմակողմանի փոխակերպման արդյունք է: Ինչպես նշում է Յու. Հաբերմասը. «Կապիտալիզմը ձևավորեց արտադրողական ուժերի զարգացման ինստիտուտային մեխանիզմներ և դրանով իսկ այն դարձրեց կայուն ու հուսալի» [4]: Արտադրության շուկայական եղանակը տնտեսությունը դարձնում է հարաբերականորեն ինքնավար համակարգ, այն տարանջատում է քաղաքական և սոցիոմշակութային համակարգից, ինչի շնորհիվ անխուսափելի է դառնում ավանդույթներից ու բարոյական նորմատիվ համակարգից առանձին մասնավոր իրավունքի համակարգի ստեղծումը: Ավանդական հասարակության բնորոշ բարոյականությունը փոխարինվում է ռացիոնալության սկզբունքով կառուցված բարոյականությամբ: Այդ իսկ պատճառով,

սպորտի զարգացման քաղաքականությունը և ռազմավարությունը պետք է ուղղված լինեն լուծելու երեք հիմնական խնդիր՝ ռազմակիրառական նշանակություն, հանրային առողջության ապահովում, առողջ ապրելակերպի հմտությունների և կարողությունների, ինչպես նաև բարձր նվաճումների սպորտի զարգացում:

Եզրակացություն: Յուրաքանչյուր հասարակության կյանքի մշակույթը **սոցիոմշակութային արժեքների** այն համակարգն է, որի օգնությամբ մարդիկ սոցիալիզացվում և ձևավորում են աշխար-

հի նկատմամբ իրենց վերաբերմունքը: Այդ պատճառով էլ անհրաժեշտություն է առաջանում տվյալ հասարակության արժեքային-նորմատիվ բաղադրիչների վերափոխման, նորմերի ու արժեքների վերարտադրության և դրանց շարժառիթների ու մեխանիզմների վերափոխման, որոնք էլ նպաստում են փոխակերպվող հասարակության սոցիոմշակութային վիճակը և գործառության առանձնահատկությունները բնութագրող կատեգորիալ համակարգի ձևավորմանն ու բովանդակային հստակեցմանը:

📖 ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հարությունյան Մ. Ա., Արդի հայ հասարակությունը և օտարված գիտակցության փիլիսոփայությունը, Երևան, 2014, 78-186 էջ :
2. Պողոսյան Գ. Ա., Արդի հայ հասարակությունը 21-րդ դարասկզբին, Երևան, 2006, էջ 78:
3. Гавров С., Социокультурная традиция и модернизация российского общества. М., МГУКИ, 2002, с.114.
4. Ирхин Ю.В., К вопросу о кросскультурных исследованиях: Восток-Запад//Социологические исследования. 2005, №2, с.131-132.
5. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура, //http://polbu.ru/kastels_informerpoch/
6. Маркузе Г., Эрос и цивилизация. Одномерный человек. Исследование идеологии развитого индустриального общества, М., «АСТ», 2012, с. 219.
7. Рене Генон. Царство количества и знамения времени. М., 2015, с.158.
8. Хабермас Ю, Концепции модерна. Ретроспектива двух традиций. Политические работы. М., «Праксис», 2013, с. 312.

**TRANSFORMATION FEATURES OF VALUE-NORMATIVE COMPONENT OF
THE MODERN SOCIETY**

Candit. of philosophy, assistant N.A. Alaverdyan

Yerevan State University, Yerevan, Armenia

SUNMMARY

Key words and word combinations: unpredictability, uncertainty, cultural traditions, dichotomous worldview, social attitudes, value system, cultural inferiority, modernization.

Research objective: The aim of the study is to study the complex process of combining old and new realities, which create the preconditions for the formation of a dichotomous worldview and dual social positions.

Research methodology: In the course of the research, the scientific and methodological method, study and analysis of educational literature, theoretical and methodological analysis were applied.

Analysis of research results: The difficult process of combining old and new realities creates a precondition for the formation of a dichotomous worldview and dual social positions. The article analyzes the model of traditional sociocultural values and society interaction. Sociocultural values provide interaction with the society by the means of feedback as a result of which the central cultural circle has value of collecting, saving, reproducing, handing over and programming functions. Modern society becomes more and more pluralistic and alternative and creates such moral-psychological atmosphere, when a person does not only feel cultural inferiority, but also becomes more adaptable to new attitudes and lifestyles. Of course, all this serves as a precondition for the society to function and reproduce, because the dynamism of life, the strengthening of intergration tendencies, the spread of telecommunications make life more comfortable, uniform and accessible. However, in modern society there are large masses of people who do not interact with traditional culture. Modern civilization has created new educational system, which even teaches masses the basics of using new technology is not able to deal with educational issues and convey the meaning and content of the culture and morality of great historical problems- though being accessible and mass.

Conclusion: There is a need to transform the value-normative components of the certain society, to reproduce norms and values, to change their motives and mechanisms, which contribute to the formation and clarification of the categorical system characterizing the socio-cultural state of the transforming society.

**ОСОБЕННОСТИ ТРАНСФОРМАЦИИ ЦЕННО-НОРМАТИВНОЙ
КОМПОНЕНТЫ СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА**

Канд. филос. наук, ассистент Н.А.Алавердян

Ереванский государственный университет, Ереван, Армения

РЕЗЮМЕ

Ключевые слова: неуверенность, культурные традиции, дихотомическое мировоззрение, социальные установки, система ценностей, культурная неполноценность, модернизация.

Цель исследования. Изучать сложный процесс совмещения старых и новых реалий, которые создают предпосылки для формирования дихотомического мировоззрения и двойных социальных позиций. Преобразования, в основном связаны с основами существования, воспроизводства и функционирования человека, а это означает, что новые условия социальности также в большей или меньшей степени влияют на природу и содержание человеческих отношений.

Методы исследования. В ходе исследований были применены научно-методологический метод, изучение и анализ учебной литературы, теоретико-методологический анализ.

Анализ полученных результатов. В результате выяснилось, что современное общество становится плюралистическим и альтернативным: морально-психологическая атмосфера создается, когда человек не только не ощущает культурной неполноценности, но и становится существом, более приспособленным к новым взглядом и образу жизни. Человек не указывает на социальную принадлежность, а описывает определенное мировоззрение, образ мышления и образ жизни. Конечно, все это служит предпосылкой для функционирования и воспроизводства общества, потому что динамизм жизни, усиление интеграционных тенденций, распространение телекоммуникаций делают жизнь более комфортной, единообразной и доступной. Однако в современном обществе есть большие массы людей, которые не взаимодействуют с традиционной культурой. Каждое общество в соответствии с определенным историческим периодом несет на себе влияние современности. Современная цивилизация создала новую образовательную систему, которая учит массы основам использования новых технологий, но, будучи доступной и популярной, не может решать образовательные вопросы, не может донести до масс смысл и содержание великих исторических проблем, культуры и нравственности. Культура жизни любого общества-это система социокультурных ценностей, с помощью которых люди социализируются и формируют свое отношение к миру.

Краткие выводы. Существует необходимость трансформации ценностно-нормативных компонентов данного общества, воспроизводства норм и ценностей, изменения их мотивов и механизмов, которые способствуют формированию и уточнению категориальной системы, характеризующей социокультурное состояние трансформирующееся общество.

Հոդվածն ընդունվել է 02.05.2021-ին:

Ուղարկվել է գրախոսման՝ 03.05.2021-ին: